

VENRES 17 DE NOVEMBRO

9:30 h “A chaqueta metálica. Escavando as armaduras dos últimos lexionarios romanos en Hispania”

Miryam Hernández

Restauradora do Museo de León

11:00 h Descanso

11:30 h “A degradación do patrimonio metálico en museos e exposicións. Efectos sinérxicos causados pola contaminación e conservación preventiva”

Diana Lafuente

Investigadora en conservación do patrimonio. Colaboradora do IPCE

13:00 h Coloquio

13:30 h Clausura

As inscricións realizaranse na Secretaría do Museo de Pontevedra por rigorosa orde de rexistro de entrada ata completar o número de prazas (240)

Información: secretaria.museo@depo.es ou no teléfono 986 804 100, ext. 42436

O prazo de inscrición finaliza o 13 de novembro de 2016

O público asistente recibirá un diploma acreditativo

Está solicitado un crédito de libre configuración na Universidade de Vigo

www.depo.gal
www.museo.depo.es

facebook.com/MuseoPontevedra

VII ENCONTRO DE CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN

Conservación e restauración de metais arqueolóxicos

Depósito Legal: PO 612-2017

15, 16 e 17 de novembro

Museo de Pontevedra. Sexto Edificio
(r/ Padre Amoeado, 3, 36002 Pontevedra)

VII ENCONTRO DE CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN

Conservación e restauración de metais arqueolóxicos

Se por regra xeral os obxectos procedentes de intervencións levadas a cabo con metodoloxía arqueolóxica (ou os que, pola súa antigüidade, se etiquetan como “arqueolóxicos”) poden integrarse sen dúbida entre os máis necesitados de tratamento de conservación, os de natureza metálica ocupan, por dereito propio, un lugar privilexiado neste grupo. Aquí faise evidente, máis que en calquera outro caso, a necesidade de deter os procesos naturais de degradación, de frear ou evitar os efectos derivados da alteración traumática das condicións ambientais ás que estiveron sometidos durante séculos, mesmo milenios, tras a súa extracción e traslado, de revisar as numerosas patoloxías que adoitan presentar, de experimentar tratamentos...

Destacados especialistas centrarán as súas intervencións, durante este Encontro, na problemática particular que presenta a conservación dos metais arqueolóxicos: desde as analíticas, que achegan información acerca dos procedementos tecnolóxicos orixinais do obxecto para tratar, ata as condicións de conservación, manipulación e exposición que deben rexer nos museos, as diferentes patoloxías e as novidades máis actuais en canto a tratamentos, con exemplos prácticos.

PROGRAMA

MÉRCORES 15 DE NOVIEMBRE

- 9:30 h** **Acto de inauguración**
- 10:00 h** **“Introdución ao estudo dos materiais históricos: por que e como”**
Marc Gener
Arqueometalurgo. Centro Nacional de Investigacións Metalúrxicas (CENIM)-CSIC, grupo de Corrosión e Protección de Metais en Patrimonio Cultural e Construción (COPAC)
- 11:30 h** **Descanso**
- 12:00 h** **“Teoría e praxe da intervención sobre ferros arqueolóxicos”**
Jesús Alonso
Arqueólogo especialista en conservación e restauración
- 13:30 h** **Coloquio**
- 16:30 h** **“Estudo preliminar da efectividade da preconsolidación de ferro arqueolóxico para estabilizar os ións cloruro durante o seu almacenamento. A corrosión dos obxectos de ferro durante a almacenaxe: estudo previo da efectividade de tres resinas acrílicas como protección”**
Montserrat Lastras
Docente e investigadora do Departamento de Conservación e Restauración de Bens Culturais da UPV
- 18:00 h** **“Revisión crítica dos procesos de corrosión e sistemas de estabilización de obxectos arqueolóxicos de ferro. Un caso práctico de caracterización de produtos de corrosión e extracción de ións cloruro”**
Francisco Rodríguez
Propietario de The Oak Restauración y Diseño, S. L.

- 19:30 h** **Coloquio**
20:00-21:30 h **Visita ás salas do Sexto Edificio do Museo**

XOVES 16 DE NOVIEMBRE

- 9:30 h** **“A ciencia ao servizo da conservación e restauración do patrimonio metálico”**
Blanca Ramírez
Química e restauradora. Centro Nacional de Investigacións Metalúrxicas (CENIM)-CSIC
- 11:00 h** **Descanso**
- 11:30 h** **“A conservación de metais de procedencia arqueolóxica: estado da cuestión”**
Emma García
Conservadora-restauradora do Instituto do Patrimonio Cultural de España (IPCE)
- 13:00 h** **Coloquio**
- 16:30 h** **“Aplicacións da microscopía electrónica de varrido ao estudo dos metais arqueolóxicos”**
José Navarro
Xeólogo. Laboratorio de Análise de Materiais do IPCE
- 18:00 h** **“O proceso de intervención do caldeiro de remaches de bronce do Monte do Castro”**
Lucía Espiño
Conservadora-restauradora de bens culturais
- 19:30 h** **Coloquio**
20:00-21:30 h **Visita ás salas do edificio Sarmiento do Museo**